

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ № 1

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АКАДЕМІЧНЕ МОВЛЕННЯ ТА АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ»**

Галузь знань 26 Цивільна безпека

Спеціальність 262 Правоохоронна діяльність

Освітній рівень третій освітньо-науковий

Освітньо-наукова програма Правоохоронна діяльність

Шифр за ОНП: ОК 3

Мова навчання: українська

Розробник:

ЧОРНОУС Оксана, доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін факультету № 1, к.філол.н., доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету №1 ДонДУВС
Протокол № 1 від 17 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри

Анжела ГЕЛЬБАК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми
«Правоохоронна діяльність»

Гарант ОПП

Тетяна ПОНОМАРЬОВА

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	заочна форма навчання
Мова навчання:	українська
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова
Кількість кредитів:	3
Загальна кількість годин:	90
Модулів:	1
Змістових модулів:	2
Рік підготовки:	1-й
Семестр:	1-й
Лекції:	2 години
Семінарські:	2 години
Практичні:	6 годин
Самостійна робота:	80 годин
Індивідуальні завдання:	не передбачено
Підсумковий семестровий контроль:	залік
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:8

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка висококваліфікованих, інтегрованих у європейський та міжнародний науково-освітній простір фахівців, здатних використовувати методологію наукової діяльності, проводити оригінальні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення та можуть бути впроваджені в діяльність правоохоронних органів.

Завдання: поглиблення знань з сучасної української літературної мови; розвиток чуття наукової мови, мовного смаку; оволодіння науковим стилем мовлення і письма, мовними засобами наукового тексту; вироблення стійких навичок правильного й комунікативно виправданого вживання мовних засобів у науковому мовленні правоохоронця, ознайомлення із принципами та правилами дотримання політики академічної доброчесності на прикладі вітчизняного й міжнародного досвіду.

Міждисциплінарні зв'язки: методологія й організація наукового дослідження в галузі права.

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни. Дисципліна вихідна. Компетентності, сформовані під час її вивчення, надалі будуть використовуватися під час опанування таких навчальних дисциплін: «Методика викладання навчальних дисциплін», «Методологія наукового дослідження у правоохоронній сфері», підготовки дисертації.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Результати навчання дисципліни	Програмні результати навчання
	ПРН 8
Володіти академічними та професійно орієнтованими комунікативними навичками, достатніми для ефективного використання державної мови у науковій та професійній сфері	+

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Заочна форма					
	у тому числі					
	усього	лекції	семінар.	практичні	сам. робота	лекції
1	2	3	4	5	6	7

Модуль 1. Усне й писемне академічне мовлення правоохоронця						
Тема № 1. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Основні жанри наукового стилю	10	2	-	-	-	8
Тема № 2. Лексичні особливості академічного мовлення правоохоронця	10	-	-	2	-	8
Тема № 3. Орфографічні особливості академічного мовлення працівника правоохоронної галузі	10	-	-	2	-	8
Тема № 4. Морфологічні особливості академічного мовлення працівника Національної поліції	10	-	-	2	-	8
Тема № 5. Синтаксичні та пунктуаційні особливості академічного мовлення правоохоронця	8	-	-	-	-	8
Тема № 6. Культура усного академічного мовлення працівника правоохоронної галузі. Виступ із науковим повідомленням	8	-	-	-	-	8
Тема 7. Мовленнєва поведінка поліцейського в усній науковій дискусії	8	-	-	-	-	8
Модуль 2. Дотримання академічної доброчесності в науковій діяльності працівника правоохоронної галузі						
Тема 8. Академічна доброчесність як запорука якісної освіти і науки	10	-	2	-	-	8
Тема 9. Прояви академічної недоброчесності в освіті й науці	8	-	-	-	-	8
Тема 10. Запобігання академічній недоброчесності	8	-	-	-	-	8
Усього годин	90	2	2	6	-	80

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема № 1. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Основні жанри наукового стилю. Становлення та розвиток наукового стилю. Особливості наукового стилю. Мовні засоби наукового стилю. Текст як основна форма існування наукових знань. Основні жанри наукового стилю.

Тема № 2. Лексичні особливості наукового мовлення. Основні групи лексики наукового стилю мовлення. Синоніми та пароніми у науковому стилі мовлення. Терміни як невід’ємна ознака наукового стилю мовлення. Наукова фразеологія. Основні лексичні помилки в науковому тексті та шляхи їх усунення.

Тема № 3. Орфографічні особливості наукового мовлення. Орфографічні норми в системі мовних норм. Застосування знань орфографії під час комп’ютерного набору тексту. Правопис слів іншомовного походження. Правопис складних слів. Вживання великої літери. Правопис власних імен людей.

Тема № 4. Морфологічні особливості наукового мовлення. Лексико-семантичні особливості вживання іменників у науковому стилі мовлення. Категорії роду, числа і відмінка іменника. Прикметникові конструкції у науковому стилі мовлення. Ступені порівняння якісних прикметників. Особливості вживання числівників у науковому стилі мовлення. Дієслівні форми у науковому стилі мовлення. Особливості творення та вживання дієприкметників і дієприслівників у науковому стилі мовлення. Уживання прийменників у науковому стилі мовлення. Основні морфологічні помилки у текстах наукового стилю мовлення та шляхи їх усунення.

Тема № 5. Синтаксичні та пунктуаційні особливості наукового мовлення. Основні синтаксичні конструкції наукового стилю мовлення. Порядок слів у реченнях наукового стилю мовлення. Керування як тип підрядного прислівного зв’язку. Найтиповіші помилки при вживанні словосполучень із керуванням. Координація як тип синтаксичного зв’язку між підметом і присудком. Основні норми побудови складних речень у текстах наукового стилю мовлення. Норми передачі прямої мови на письмі. Правила цитування. Пунктуаційні норми в системі мовних норм. Правила постановки коми і крапки з комою. Правила постановки двокрапки. Правила постановки тире.

Тема № 6. Культура усного наукового мовлення. Виступ із науковим повідомленням. Композиційно-логічна побудова усної наукової доповіді, повідомлення, виступу. Етапи підготовки виступу. Іntenція, диспозиція, елокуція, меморія, акція, релаксація. Техніка мовлення, потенційна мова

жестів. Культура аудіювання доповіді. Наукова стаття і науковий виступ: спільне і відмінне.

Тема 7. Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії. Оратор і аудиторія. Мистецтво ефективної усної переконуючої комунікації. Дискусія і полеміка. З історії дискусії. Правила коректного ведення дискусії. Наукові конференції як засіб вияву культури наукової мови.

Тема 8. Академічна доброчесність як запорука якісної освіти і науки. Поняття академічної доброчесності в науковій та нормативній літературі, академічна культура (поняття, функції, складові), Етичний кодекс ученого, Бухарестська декларація етичних принципів вищої освіти.

Тема 9. Прояви академічної недоброчесності в освіті й науці. Поняття «академічного плагіату», інші прояви академічної недоброчесності в освіті й науці (фабрикація, фальсифікація, обман, хабарництво тощо), нормативно-правове (документальне) забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності у ЗВО України, академічна відповідальність за порушення принципів академічної доброчесності.

Тема 10. Запобігання академічній недоброчесності. Декларація про непорушення принципів академічної доброчесності, розпізнавання порушень принципів академічної недоброчесності на прикладі практичних ситуацій, які виникають в освітньо-науковому середовищі.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- проблемно-пошукові методи навчання.

5.2. Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання роботи здобувачів освіти здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Для заочної форми здобуття освіти поточна успішність (кількість балів) здобувачів за аудиторну роботу (на практичних та семінарських заняттях) у разі підсумкового контролю у формі заліку визначається за такою формулою:

	Поточний контроль		Підсумковий контроль
	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота	Залік/екзамен
	20	40	40
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для переведу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 4 =$$

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на практичному та семінарському занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання завдань;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка освіти володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: максимальна оцінка за поточне тестування становить 5 балів.

3. Практичне завдання: вважається виконаним і оцінюється:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка освіти повністю правильно виконав/виконала завдання, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка освіти повністю правильно виконав/виконала завдання, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але допустив/допустила незначні помилки;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені питання чи допустив/допустила значні помилки;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка освіти неправильно виконав/виконала завдання.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

1 бал – глибоке опрацювання теми (наявність достатньої кількості джерел, наявність ґрунтовних висновків);

1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

2 бали – грамотна і аргументована презентація реферату.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок
82–89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками
75–81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок
67–74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків
60–66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям
35–59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу/здобувачці вищої освіти надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти повинен/повинна повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля)

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Академічна доброчесність : навч. посіб. / В. М. Пивоваров (керівник авт. кол.), О. А. Лисенко, Ю. А. Меліхова та ін. Харків : Право, 2025. 240 с.
2. Академічне письмо та риторика : навчальний посібник / укладачі : О. М. Максимець, І. О. Назаренко. Кам'янець-Подільський : ЗВО «ПДУ», 2024. 224 с.
3. Академічне письмо : навчальний посібник / укладачі : Т. М. Костирко, С. В. Ларенкова, І. В. Бондар, М. С. Жигалкіна. Миколаїв : НУК, 2022. 116 с.
4. Горошкіна О., Груба Т. Українська наукова мова: теорія і практика : навчально-методичний посібник. Суми : Університетська книга, 2023. 108 с.
5. Колоїз Ж. В. Основи академічного письма : практикум. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2019. 178 с.
6. Курс лекцій з дисципліни «Академічне письмо» / уклад. С. К. Ревуцька. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2018. 81 с.
7. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування : навч. посіб. Київ : Каравела, 2023. 352 с.
8. Науковий стиль як складник професійної діяльності працівників сфери освіти. Методичні поради. Основи педагогічної майстерності й творчості викладача закладу вищої освіти : навч. посіб. / Ю. М. Короткова, О. О. Новікова, Г. В. Мухіна; за заг. ред. С. С. Вітвіцького. Одеса : Олді+, 2023. С. 106–118.
9. Ревуцька С. К., Шапран Д. П., Зінченко В. М. Наукова українська мова: конспект лекцій. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. 119 с.
10. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2023. 536 с.

Допоміжні

1. Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Суми, 17–18 травня 2024 року) / упоряд., заг. ред. О. М. Семеног. Суми : Видавництво СумДПУ імені А. Макаренка, 2024. 247 с.
2. Аналітична довідка за результатами дослідження практик академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України / МОН України, Інститут освітньої аналітики. Київ, 2016. С. 22–28. URL: <https://iq.vntu.edu.ua/repository/card.php?lang=en&id=592>
3. Бабух І., Нікіфоров П. Академічна доброчесність як імператив освітнього процесу в системі вищої школи. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2024. Вип. 2 (112). С. 60–65.

4. Бодик О. П., Рудакова Т. М. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 416 с.

5. Гришко В. І., Киричук Б. С. Академічна доброчесність і штучний інтелект: подолання викликів у освітньо-науковій діяльності України та зарубіжних держав. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2024. Т. 2. № 85. С. 305–310.

6. Заболотна О., Загоруйко Л. Штучний інтелект і академічна доброчесність: запитання без відповідей. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2025. № 2 (142). С. 221–230.

7. Короткова Ю. М. Удосконалення академічного мовлення здобувачів освітнього ступеня «доктор філософії». *Правовий часопис Донбасу*. 2021. 4(77). С. 179–184.

8. Мартинюк О. М. Академічне письмо (конспект лекцій) : навчально-методичне видання. Луцьк : Вежа, 2021. 48 с.

9. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>

10. Поліщук Л. О., Гайдукевич К. А. Академічна культура закладів вищої освіти України. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2023. № 2. С. 28–35.

11. Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf>.

12. Український правопис / Інститут мовознавства імені О. О. Потебні НАН України, Ін-т української мови НАН України, Український мовно-інформаційний фонд НАН України. Київ : Наукова думка, 2019. 391 с.

13. Філіпенко Л. В., Думанський О. В., Козак О. В. Академічна доброчесність в науковому та освітньому середовищі закладів освіти України: погляд крізь призму наявності штучного інтелекту. *Академічні візії*. 2023. № 19. <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/380>

14. Чорноус О. В. Комунікативні навички як обов'язкова складова у професійній діяльності правоохоронців. *Українська мова та культура в сучасному гуманітарному часопросторі: аспекти міжмовної комунікації та формування комунікативної компетентності сучасного фахівця* : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Ірпінь – Ломжа, 21 лютого 2025 року). Ірпінь : Державний податковий університет; Ломжа : Міжнародна Академія Прикладних Наук в Ломжі. Видавництво MANS w Łomży, 2025. С. 205–206.

15. Чорноус О. В. Опанування фахової мови на матеріалів текстів судових рішень. *Центральноукраїнський вісник права та публічного управління*. 2024. № 2 (6). С. 106–111.

16. Чорноус О. В. Психологічні бар'єри на шляху до української мови та національна безпека. *Мова – кордон національної безпеки* : збірник

тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (Львів, 21 лютого 2025 року). Львів : ЛДУ БЖД, 2025. С. 155–157.

17. Чорноус О. В. Цифрові технології в навчанні української мови професійного спрямування майбутніх фахівців у сфері психології, права та правоохоронної діяльності. *Центральноукраїнський вісник права та публічного управління*. 2025. № 2. С. 127–134.

18. Шевчук С. В., Кабиш О. О., Клименко І. В. Сучасна українська літературна мова : навч. посіб. Київ : Алерта, 2017. 544 с.

19. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. Київ : Освіта, 2018. 288 с.

20. Ющук І. П. Практичний довідник з українського правопису. 2-ге вид., доопрац. Київ : Освіта, 2020. 127 с.

21. Яндола К. О., Бабич А. А., Мірошніченко О. С. Проблема академічної доброчесності в контексті використання штучного інтелекту в освітньому процесі закладів вищої освіти. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2024. Вип. 3. С. 164–171.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 14 (з наступними змінами та доповненнями).

2. Деякі питання документування управлінської діяльності : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 55. *Офіційний вісник України*. 2018. № 23. Ст. 770.

3. Про авторське право та суміжні права : Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. *Офіційний вісник України*. 2023. № 3, стор. 74, стаття 196, код акта 115857/2022.

4. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. Ст. 650.

5. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25 квітня 2019 року № 2704-VIII. *Офіційний вісник України*. 2019. № 41. Ст. 1422.

6. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40. Ст. 356.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційно-телекомунікаційна система «МІА:Освіта». URL: <https://osvita.dnuvs.ukr.education/md/course/view.php?id=1213>

2. Академічний тлумачний словник української мови. URL: <https://sum.in.ua/>

3. Культура мови на щодень. URL: <http://kultura-movy.wikidot.com/about>

4. Лінгвістичний портал. URL: <http://www.mova.info/>

5. Тлумачний словник української мови у 20 томах. URL: <https://sum20ua.com/?wordid=0&page=0>

6. Українська мова: енциклопедія. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>

7. Український лінгвістичний портал. Словники України online: словозміна, синонімія, фразеологія. URL: <https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>

8. Уроки державної мови. URL: <https://135.slovaronline.com/>